

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

**Обяснителна записка към баланса на Националния осигурителен институт - УчПФ
към 30 септември 2023 година**

Националният осигурителен институт (НОИ) е бюджетна организация. Функциите и основните му дейности са уредени с Кодекса за социално осигуряване и Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) за съответната година.

Балансът на НОИ към 30.09.2023 г. е изготвен в съответствие със Заповед № ЗМФ-1338/22.12.2015 г. на Министъра на финансите, Указания на Министерство на финансите (МФ) дадени с ДДС № 20/2004 г., ДДС № 14/2013 г., ДДС № 01/16.01.2020 г., ДДС № 09/22.12.2020 г., относно изготвянето и представянето през 2021 г. на месечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз и на сметките за чужди средства и ДДС № 06/25.09.2023 г., относно изготвянето и представянето на тримесечните отчети за касовото изпълнение, на оборотните ведомости и друга отчетна информация към 30.09.2023 г., на бюджетните организации и други.

Отчетността в системата е съобразена с изискванията на Закона за счетоводството, Националните стандарти за финансови отчети за малки и средни предприятия, Закона за публичните финанси (ЗПФ), Сметкоплана на бюджетните организации (СБО), Счетоводната политика на НОИ, утвърдени вътрешни правила и други нормативни актове, касаещи отчетността на бюджетните организации.

Приходите и разходите на института се формират на касова основа по параграфи и подпараграфи на Единната бюджетна класификация и се отчитат в съответствие със сметкоплана на бюджетните организации по сметките от раздел 6 и 7. Счетоводните записвания на стопанските операции се осъществяват в хронологичен ред и синхронизирано на синтетично и аналитично ниво. Счетоводната дейност в НОИ се осъществява чрез двустранно счетоводно записване. Използва се единен за цялата система на НОИ web базиран счетоводен програмен продукт "Торнадо".

Счетоводните записвания в НОИ се извършват при спазване принципа на текущо начисляване. Разходи, отнасящи се за текущата година се начисляват за същата, както и когато първичният счетоводен документ е издаден през следващата година.

Освен фондовете на ДОО, НОИ администрира и дейността на Учителския пенсионен фонд (УчПФ). Приходите на фонда се формират от постъпилите осигурителни вноски за УчПФ за сметка на работодателите, като част от средствата се събират и превеждат от Националната агенция за приходите (НАП). Съгласно чл. 159, ал. 6 и ал. 11 от Закона за публичните финанси, дължимите суми от бюджетните организации за осигурителни вноски, които са включени в схемата на централизирано разплащане на осигурителни вноски, се превеждат директно от централния бюджет по сметката на НОИ. Освен постъпления от осигурителни вноски, в приходната част са отразени и приходи на НОИ от лихви от ДЦК, както и приходи от наложени глоби, имуществени санкции, наказателни лихви. Разходите на средства от УчПФ се осъществяват от НОИ. За осчетоводяване движението на средствата от УчПФ са открити отделни счетоводни сметки. За сметките на УчПФ се прилага отделен код 5591 вместо кода на НОИ 5500, при което за този фонд се изготвя отделен касов отчет и отделна оборотна ведомост.

Годишният бюджет на Учителския пенсионен фонд се приема със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година като приложение към него.

От **01.01.2014 г.** е прекратено обслужването от търговски банки (без БНБ) на кодове в СЕБРА със структура **745 xxx xxx-x и са закрити сметки 7445 на УчПФ** на ТП на НОИ.

Средствата за изплащане на пенсии от УчПФ от 01.01.2014 г. се превеждат от кодове за плащане в СЕБРА на пенсиите по ДОО.

Счетоводното отчитане на извършените разходи от бюджета на УчПФ в ТП на НОИ се отразява чрез съответни счетоводни сметки. С част от временно свободните средства на фонда, в ЦУ се закупуват държавни ценни книжа или се откриват депозити в БНБ на основание § 22, ал. 4 от Преходните и заключителни разпоредби на КСО и чл. 28 от КСО и Вътрешните правила за инвестиране на временно свободните парични средства на Учителския пенсионен фонд. При отчитане на касовите потоци, произтичащи от придобиването и реализирането на държавни ценни книжа се спазват изискванията на т. 7.19 от ДДС № 20/14.12.2004 г. на МФ.

В баланса на Националния осигурителен институт - УчПФ към 30.09.2023 г., е включена отчетна група “Бюджет” код 1000. В обхвата на групата са включени активите, пасивите, приходите и разходите, произтичащи от дейността на УчПФ.

Балансът на НОИ за УчПФ към 30.09.2023 г. включва балансите на ЦУ на НОИ и на 28 второстепенни разпоредители с бюджет. Съгласно чл. 30, ал. 3 на КСО, ръководителите на ТП на НОИ са ВРБ. НОИ има 28 ТП на НОИ, които се намират във всички областни центрове, а именно в градовете: Благоевград; Бургас; Варна; Велико Търново; Видин; Враца; Габрово; Кърджали; Кюстендил; Ловеч; Монтана; Пазарджик; Перник; Плевен; Пловдив; Разград; Русе; Силистра; Сливен; Смолян; София-град; София-област; Стара Загора; Добрич; Търговище; Хасково; Шумен; Ямбол.

ОТЧЕТНА ГРУПА “БЮДЖЕТ”

I. Актив на баланса

В раздел Б. **Финансови активи** в баланса е отчетена сумата в размер на 637 709 398 лв., формирана от четирите групи на раздела.

Към 30.09.2023 г. стойността на отчетна група **I. Дялове, акции и други ценни книжа** е 136 487 573 лв.

В тази отчетна група се отчитат закупените дългосрочни и краткосрочни левове и валутни ДЦК. Към 30.09.2023 г. не са закупени такива и по счетоводна сметка 5213 „Придобити дългосрочни държавни ценни книжа” е отразена стойността на притежаваните ДЦК в лева и валута по номинал.

Към 30.09.2023 г. в отчетна група **II. Вземания от заеми** НОИ няма отчетени вземания.

Към 30.09.2023 г. стойността на отчетна група **III. Други вземания** е 16 061 907 лв., или нетно увеличение спрямо предходния период от 6 419 806 лв., както следва:

Други вземания – формирано е увеличение в размер на 6 419 806 лв. от:

- сметка 4655 „Разчети между централния бюджет и социалноосигурителни фондове за поети осигурителни вноски” в размер на 1 090 707 лв. или увеличение от предходния период в размер на 554 034 лв. По сметката текущо през 2023 г. са отразени разчетите с Министерство на финансите за осигурителни вноски за бюджетни разпоредители на централизирано разплащане за УчПФ (с приходите от осигурителни вноски от бюджетни организации за м. септември 2023 г.)

- сметка 4675 „Разчети със социалноосигурителни фондове за събрани средства и извършени плащания” – вземания в размер на 16 061 907 лв. или увеличение спрямо предходния отчетен период в размер на 6 419 806 лв., формирано от събраните от НАП суми от осигурителни вноски за УчПФ и постъпили по сметката на НОИ за ДОО в БНБ

през м. декември 2022 г. и прехвърлени по сметката на УчПФ през м. януари 2023 г., съответно постъпилите суми по сметката на НОИ за ДОО в БНБ през м. септември 2023 г. и прехвърлени по сметката на УчПФ през м. октомври 2023 г.

- сметка 5231 „Разчети за лихви по придобити ДЦК” – вземания в размер на 735 329 лв. или намаление спрямо предходния отчетен период в размер на 956 614 лв., формирано от начислени лихви по ДЦК в размер на 2 753 667 лв. и получени лихви по ДЦК в размер на 3 710 283 лв.

Към 30.09.2023 г. в отчетна група **IV. Парични средства** е отразена наличността по банковата сметка на НОИ за УчПФ в БНБ в края на периода в размер на 485 159 918 лв., включваща остатъка по банковата сметка в размер на 45 159 918 лв. и депозити в размер 440 000 000 лв. Остатъкът по банковата сметка на НОИ за УчПФ в началото на периода е 22 756 331 лв. и депозити 440 000 000 лв.

II. Пасив на баланса

В раздел **A. Капитал в бюджетните предприятия** на ред Разполагаем капитал е отразена сума в размер на 385 627 198 лв. Към 30.09.2023 г. е отчетено изменение в нетните активи в размер на 10 929 894 лв., което е в резултат на отчетените разходи в размер на 63 777 274 лв. и приходи в размер на 74 707 168 лв. от дейността на НОИ.

Към 30.09.2023 г. сумата на раздел **B. Пасиви и приходи за бъдещи периоди**, е формирана от:

Група II. Краткосрочни задължения – не са отчетени средства.

ГЛ. СЧЕТОВОДИТЕЛ:

ДИМИТЪР НЕДЯЛКОВ

РЪКОВОДИТЕЛ:

ИВАЙЛО ИВАНОВ